

בבא קמא יב

שבועות תשע"ו

משה שווערד

1. ספר שערים מצויינים בהלכה

דף יב. לבתר דנפק אמר להו עולא כו' אפי' מיתמי. הקשה במלא הרועים (אות ע) למה מתחילה כחש לפני ר"נ, ומפרש דמתחילה השיב עולא לשיטת ר"נ דס"ל שעבודא לאו דאורייתא, דבאמת אינו גובה מיתמי, ולענין מילי דרבנן עבדי כמטלטלי דמי, אך לבתר דנפק אמר לפי שיטתו דס"ל שעבודא דאורייתא, דאף מיתמי ס"ל דגובין.

2. ספר שערים מצויינים בהלכה

א"ל רב נחמן זילו אהדרו כו'. הא דלא אמר לבעל חוב למיהדר ליתמי, מפרש בשטמ"ק בשם מהר"י כ"ץ, דהא דאמרין [כתובות פד:] טעה בדבר משנה חוזר, צריך שיתזרו הדיינים ויאמרו טעינו, וכל זמן שלא יחזרו בהם הדיינים לא יטרפו מבעלי דינים, שיאמרו כדין דינו, וראה לזה מכאן דא"ל ר"נ לדיינים, ולבע"ח לא אמר מידי, ומשמע שצריך שיחזרו בהם הדיינים. ועי' בתוס' במס' כתובות (נ: ד"ה אמר להו).

3. תוספות מסכת בבא קמא דף יב עמוד א

זילו אהדרו - חשיב להו כטועה בדבר משנה.

4. ספר דבר יעקב

א] תד"ה זילו - חשיב להו כטועה בדבר משנה - פי' דקיי"ל דהדין חוזר, לאפוקי מטועה בשיקול הדעת דמה שעשה עשוי וישלם מביתו [מהר"ם].
הדרכ"ד והמנחת שלמה מקשים שלפי מש"כ תוס' להלן שתלוי במחלוקת אם שיעבודא דאורייתא או לאו דאורייתא, א"כ למה נקראו טועים בדבר משנה, הרי למ"ד שיעבודא דאורייתא שפיר עבדי.

5. תוספות מסכת בבא קמא דף יב עמוד א

אנא מתניתא ידענא - אע"ג דבכמה דוכתינן אשכחן דכמקרקעי דמי לענין אונאה ושבועה אור"י דהכא לא איירי אלא במילי דרבנן ולגבות מיתמי ומלקוחות וסבר שעבודא לאו דאורייתא ולא גבי אלא מדרבנן ולענין פרוזבול וקנין אגב דהוי נמי

מדרבנן וקרא דערים מצורות אסמכתא בעלמא היא ולקמן דקאמר להך לישנא דאמר עבדא כמקרקעי דמי למה לי עומדים בתוכה למ"ד נמי כמטלטלי דמי הוה מצי למיפרך דהא לא חשיב כמטלטלי אלא לענין מילי דרבנן אלא דבלאו הכי פריך שפיר ...

6. שיטה מקובצת מסכת בבא קמא דף יב עמוד א

מר כמאן סבירא ליה. תימה מאי קאמר ליה כמאן סבירא ליה הא פליגי בה רבי מאיר ורבנן בהשואל אי עבדא כמקרקעי דמי או לא לענין שבועה. ויש לומר דהתם היינו לענין מילתא דהויא מן התורה והכא בשמעתין לא מיירי רק בתקנת חכמים וכו' ככתוב בתוספות. ולהכי פריך כמאן סבירא ליה משום דבדינים דרבנן הוה משמע ליה דעבדא כמקרקעי דמי ומייתי לה מפרוזבול דהוי מדרבנן וקנין אגב נמי דמייתי בסמוך הוי מדרבנן דקרא דערים בצורות אסמכתא בעלמא. ובהכי ניחא הא דהכא מסיק רב נחמן דעבדא כמטלטלי דמי ובכמה מקומות משמע דהלכה דעבדי כמקרקעי דמי לענין אונאה וכו'. ולמאי דפרישית ניחא דדוקא במילי דרבנן מסיק רב נחמן הכא דעבדא כמטלטלי דמי ורבא סבירא ליה איפכא אדרבה במילי דרבנן מודו כולי עלמא דמקרקעי דמי ולכך אקשי ליה מר כמאן סבירא ליה כדפרישית. תלמיד הר"ר פרץ ז"ל.

7. ספר דבר יעקב

ב. הרשב"ם [ב"ב קכח]. מבאר סברת רב נחמן משום שלענין גבית בעל חוב לא מקשינן עבדים לקרקעות, אלא עבדים הוי כמטלטלין כיון שאין הבע"ח סומך דעתו על דבר שאפשר להזיז ממקומו. ומשמע שזה דין דאורייתא שלענין זה עבדים כמטלטלין. וכן כתבו היד רמ"ה [ב"ב אות קכב] והריטב"א [ב"ב קנ]. שדין גבית בע"ח אינו תלוי כלל בדין קרקע, אלא תלוי בסמיכות דעת, ועבדים הוי כמו מטלטלין שליכא סמיכות דעת. ולפי דבריהם צ"ב הסוגיה כאן שמדמה גבית בע"ח לאגב ופרוזבול.

8. ספר שערים מצויינים בהלכה

אנא מתנייתא ידענא. הקשו התוס' אע"ג דבכמה דוכתין אשכחן דמקרקעי דמי לענין אונאה ושבועה, ותירץ הר"י דהכא לא איירי אלא במילי דרבנן ולגבות מיתמי ומלקוחות. וכ"כ הרא"ש לקמן (פ"ט סי' ו) בשם הרשב"ם, דכל מילי דאורייתא חשיב כמקרקעי, וכאן איירי במילי דרבנן כגון פרוזבול וקנין אגב דרבנן, וקרא דערים מצורות אסמכתא בעלמא, ולגבות מיתמי נמי דרבנן, דסברי שעבודא לאו דאורייתא, וכ"כ הראב"ד והר"מ הלוי. ועי' ברשב"ם במס' ב"ב (קכח. ד"ה ור"נ). ועי' בש"ך (ח"מ סי' שסג סק"ב) דדוחק לחלק בין מילי דאורייתא למילי דרבנן, דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תיקון.

9. ספר שערים מצויינים בהלכה

בריייתא היא, אלא שהוא היה מקובל בה והיה שונה אותו ועל כן נקראת על שמו, ומוכח לה מכאן דמפורש שהיא ברייתא, אע"ג דתני לה אבימי שהיא אמורא, והיה רבו של רב חסדא כו'. ומצינו כזה בגמ' לקמן (צא:) תני רבה בר בר חנה קמיה דרב שורי הרגת כו', אל תתרגם מתניתך בשור העומד להריגה. ועיי' מה שכתבנו לקמן (יח: ד"ה דתני).

אנא מתניתא ידענא דתני אבימי כו'. כתב בשו"ת הריב"ש (סי' שעה) הבכל דוכתא דאמרינן תני רבי פלוני, אע"פ שהוא אמורא,

10. ספר דבר יעקב

(ח) מנהני מילי אמר חזקיה דאמר קרא ויתן להם אביהם מתנות וגו' עם ערי מצורות ביהודה – הריטב"א והפנ"י בקידו' מקשים מה הראיה מהפסוק שהקנה בקנין אגב, הרי אפשר שכוונת הפסוק שהקנה בקנין חצר.

(א) הריטב"א מתרץ דלשון הפסוק עם הערים משמע שזכו בקרקע ובמטלטלין כאחת, וזה לא משכחת לה בקנין חצר אלא בקנין אגב. וכתב החת"ס [תשובה אר"ח סימן קיז ד"ה מ"ש] דכוונת הריטב"א כמו היסוד שכתב הש"ך [סימן קצח-ז וסימן רב-ג] דאם היה מונח חפץ בחצר, ומכר החצר, אין הלוקח יכול לקנות החפץ בקנין חצר, אלא בעינן שקודם החצר יהיה שלו ואח"כ ינית בו החפץ כדי לקנותו בקנין חצר. וכן סובר הריטב"א ולכן כתב דמדין קנין חצר אינם יכולים לזכות במטלטלין ובחצר כאחת.

בהג' אמרי ברוך [בגליון הש"ך שם] ודבר"י [סימן נח-ג] כתבו שאין כוונת הריטב"א כמו הש"ך שאינו יכול לקנות חפץ שהיה מונח בחצר מקודם, אלא כוונתו שאינו קונה המטלטלין באותו רגע שקונה החצר, אלא קונה קודם החצר ומיד אח"כ קונה המטלטלין.

(ב) הפנ"י מתרץ דאם הקנין היה בחצר היה הפסוק צריך להקדים ולומר ויתן להם ערי מצורות עם מתנות, דקודם קונה החצר ואח"כ המתנות, ומדהקדים המתנות ש"מ שקנו המטלטלין אגב קרקע. ג. עוד מתרץ הפנ"י דהמילה עם מיותרת, ומזה ילפינן שקנה בקנין אגב.

11. ספר שערים מצויינים בהלכה

נכסים שאין בהם מעילה כו' הא מיקדש קדשי כו'. [כתב הפנ"י הא דלא מוקי לה כו' שמעון דאמר במס' ב"מ (לב.) דקדשים שחייב באחריות מקרי ממונו, וי"ל דהכא לענין נזקי בהמתו אין לחייבו מטעמא דאחריותו עליו, דלא הוי אלא גרמא בנזקין, ובמזיק בהמתו פטור לכו"ע, וכ"כ הרמב"ן ברינו דגרמיו. ועיי' בקצוה"ח (סי' שפו סק"ח).

12. ספר דבר יעקב

הפנ"י מתרץ דהא שחשיב ממון בעלים היינו משום שהוי גורם לממון [כיון שהבעלים חייב באחריותו] וא"כ המזיק חשיב רק כגרמי, והכא מיירי מתנ' בבהמה שהזיקה, וא"כ אם הזיקה בהמת הקדש שחייב באחריותו, הוי גרמי דבהמתו, וכתב הרמב"ן שגרמי דבהמתו פטור, וכ"כ הפנ"י [להלן מח]: בשם הרא"ה שגרמי דבהמתו פטור.

מעילה הוא דלית בהו הא מקדש מקדשי מאן תנא הפנ"י מקשה למה אין הגמ' מתרצת שהתנא כאן הוא ר"ש שסובר [להלן עד: וצח: וב"מ נח]. שהגונב בהמה שהיא הקדש שבעליה חייב באחריותו חייב, דדבר הגורם לממון כממון דמי, וא"כ מי שמזיק בהמה שחבירו הקדיש חייב, דכיון שחבירו חייב באחריותו מיקרי ממונו.

הקה"ח והמהרצ"ח מתרצים קושית הפנ"י שא"א לומר שמתנ' כר"ש, דא"כ היאך קתני נכסים שאין בהם מעילה דמשמע שקדשי קדשים שיש בהם מעילה פטור, ולפי ר"ש אף בקדשי קדשים שחייב באחריותו, יהיה חייב כיון שחשיב ממון בעלים.

13. ספר שערים מצויינים בהלכה

הקונה את הבשר, אבל שישחט ויזרוק על שם הקונה, מודה רבי יוסי דלא מהני, דהזבח אינו נשחט ונזרק אלא על שם הבעלים שהקדישו אותו, וכשם שאסור לשנויי מזבח לזבח, כן אסור לשנות שם הבעלים שהקדישו, אפי' בקדשים קלים, וכמש"כ רש"י במס' פסחים (פט: ד"ה המוכר) המוכר עולתו להתכפר בו אחר לא עשה כלום, ואין העולה קריבה אלא לשם בעלים הראשונים, עי"ש בדבריו. ועי' בפנ"י במס' קידושין (נכ: סוד"ה אפילו).

✓ לרבות קדשים קלים שהם ממונו. כתב בקצוה"ח (סי' תו סק"א) הא דקדשים קלים ממונו הוא לר' יוסי הגלילי, אינו אלא לענין הבשר שיוכל למוכרו מחיים שיאכל

14. ספר שערים מצויינים בהלכה

כי אמר ר' יוסי הגלילי מחיים. עי' ברש"י (ד"ה אבל) דקדשים קלים אחר שחיטה, אפילו חלק הבעלים הוי ממון גבוה. וברש"י לקמן (עו. ד"ה דר' יוסי) מבואר דדוקא לאחר זריקה והקטרה הוי ממון גבוה. אבל התוס' (ד"ה ומחיים) ס"ל דדוקא חלק הכהנים הוי ממון גבוה לאחר שחיטה, אבל חלק הבעלים הוי ממון בעלים. ועי' במנ"ח (מצוה יד) דאם גוי אוכל קדשים קלים שלמים או פסח עובר על גזל, דבן נח מצווה על הגול, דמה לי גזל הדיוט או גזל גבוה. ועי' בהמקנה קידושין (נכ:).

15. ספר דבר יעקב

[ז] כי אמר ריה"ג מחיים אבל לאחר שחיטה

אפ' ריה"ג מודה דכי קא זכו משלחן גבוה קא זכו - פירש"י בין כהנים בין בעלים לאחר שחיטה משולחן גבוה קא זכו.

הקה"י [סימן יג-ד] מסתפק בחלק כהנים לאחר

שזכו משולחן גבוה, [וכן בחלק בעלים לפי רש"י לאחר שזכו משולחן גבוה], מה הדין אם בא אחר והפסיד והזיק האם חייב לשלם, די"ל דאע"פ שאינו שלו ממש לענין למוכרו או לקדש אשה, מ"מ יש לו בו זכות אכילה, ואת זה חייב המזיק לשלם.

בחי' ר' שמואל [סימן יג] הביא ראייה מהתוספתא

ומהתור"כ שהמזיק חייב לשלם. ומקשה [באות ג] מהא דאינה מקודשת וא"כ מבואר שזכיית הכהנים אינה זכות ממון כלל, וגם זכות האכילה אינה זכות ממון ולכן אינם יכולים לקדש בה. ומקשה מהא דמוכח שמזיק חייב לשלם, וא"כ איכא ראייה שזכות

האכילה היא זכות ממונית. ותירץ דאמנם זכות האכילה היא זכות ממונית, והיא דמקדש בחלקו אינה מקודשת היינו משום שזכות האכילה יש לה דינים של ממון גבוה, שניתן רק לאכילה דידיה ולא לשאר צרכים, וממילא אינו יכול למוכרו או לקדש בו אשה, ומ"מ מה שאוכל הבשר היא זכות ממון שיש לו בבשר.

16. ספר דבר יעקב

[ח] כי אמר ריה"ג מחיים אבל לאחר שחיטה

אפ' ריה"ג מודה דכי קא זכו משלחן גבוה קא זכו - הקה"ח [סימן תו סוס"ק א] מקשה על מה שמבואר בגמ' שלפי ריה"ג המקדש בקדשים קלים קודם שחיטה הרי זו מקודשת, וקשה דקרבת קודם שחיטה אסורים בהנאה וא"כ ליהוי כמו המקדש באיסוה"נ דתנן [קידושין נו:]: דאינה מקודשת. ואין לתרץ דכאן שרי בהנאה ע"י שחיטה, דלאחר שחיטה

הגרש"ש [סימן טז] תירץ שיש שני סוגי איסוה"נ,

יש איסוה"נ שהתורה מצוה לבערם, והם אינם של בעלים ואינו יכול לקדש בהם אשה. [ויש איסוה"נ משום שהתורה ייחדה אותם למצותם כמו סוכה בימי החג ותפילין וקרבת, דודאי היא שלו שיכול אדם למכור סוכתו או תפיליו כיון שאין זה סותר את מה שמוחזק לשם מצוה, וזה גם הגדר בקרבנות ולכן יכול לקדש בהם אשה.]

[הקה"י [ב"ק סימן יג-ג] מתרץ ששאר איסוה"נ

התורה רוצה שיתבערו ולכן אמרה התורה שעצם ההנאה יהיה אסור, אבל בקרבן אסרה התורה בהנאה כדי שלא יגזול את ההקדש, ונאסרה רק הנאה כזאת שלוקחת דבר מה ופוגעת בהקדש, ולכן כשמוכר זכותו בהקדש ליכא בזה איסור הנאה ובוזא יכול לקדש.

ג) בקצה"ח שם הקשה צה"ל דלריו"ג דקק"ל ממונו יכולים לקדש

זו את האשה וכן עיקר דינו ונניח"ג
 דמייחייב קרבן שבוטה חכפירה קק"ל וכן הא
 דשלמים שהזיקו חייב משום דכוי ממונו
 דבעלים, והקשה דנהי דאינו ממון גבוה
 עכ"פ איסורי הנאה מיהו הוי דאע"פ שאין
 בהן מעילה אסורים עכ"פ צהנאה
 מדאורייתא כדמוכה בפסחים דכ"ז וצנדרים
 ד"ה וכו"כ התוס' תמורה ד"ג ד"ה לאו,
 וא"כ מטעם אי"ה"ג אכתי אינו של בעלים
 כדאמרי' כיון דשחט צה פורתא חסרה אידך
 לאו דמרי' קטצה, ולומר דשאני אי"ה"ג דקק"ל
 שיש לו יותר לאחר זריקה קשה דהא כל
 אי"ה"ג הנשרפין יש להו יותר לאחר שריפה
 ליהנות באפרן וכן שלא כדרך הנאתן ואפי"ה
 לא נחשב ממונו לקדש צו האשה וה"ה לענין
 כפירה ממון דכופר באי"ה"ג ודאי ליכא ק"ש
 ע"ש. ונעמיד יש לחלק דכל אי"ה"ג רחמנא
 דחי מהנאה ומה שמוחר שלכדה"ג היינו
 משום דלאו הנאה היא אצל מתורת הנאה
 נדחה ומה שמוחר באפרן זכו משום שרחמנא
 דחיי לאיצוד וכשנשרף ונתקיים צו דין איבוד
 כמלותו, פקע איסורו ועכ"פ קודם שריפה
 קפידה בתורה הוא על ענין ההנאה אצל
 איסור הנאה מהקדש באמת י"ל שיעקרו
 ענין גזילה שכוון שאסור להשתמש בשל חצירו
 שלא צרבותו ה"ג אסור להשתמש בשל הקדש
 וכמו"כ החוס' כתובות ד"ל שענין חייב
 מעילה הוא משום דהו"ל כגוזל הקדש ע"ש
 וכבר לדדתי בן בקה"י ה"ו סו" כ"ה באורך,
 אלא דאפי' אי נימא שהוא מאיסור הנאה
 ממש ולא דין גזילה [רק שתורת השלומין
 דמעילה הוא מענין השלומין גזילה] כדמשמע
 לכאוי מהא דמתפיסין קונמות בהקדישות,
 וקונמות ודאי אי"ה"ג הוא ויש להאריך
 ואכמ"ל, מ"מ הא מיהו ג"פ דלא נאסרה
 הנאה דרך כלל אלא הנאה כזו שיש בה נעילה
 מן ההקדש שמשתמש בשל הקדש או נועלה
 לגמרי, אצל הנאה לדדית שאינו פוגעת
 ונגעת בצכותי וצממנא דהקדש לא נאסר
 ומש"ה כשמוחר זכותים שלו שיש לו בקרבנו

שאין צוה נגישה ונעילה משל הקדש, שפיר
 שרי.

ולא דמי לכל אי"ה"ג שהקפידה תורה על
 הנאה בעלמא וכמשנ"ת, אלא שצבל
 אי"ה"ג [שהינם מהנשרפין ואין צנכה"ג
 שו"פ] איכא עוד עטמא דאינם שלו לפי
 שהם כאצודין ממנו לגמרי ופקעה זכותו
 וע"ד דאמרי' צנדרים דפ"ה דשו"י כעפרא
 דעלמא ע"ש. וטעם זה ג"כ לא שייך בצנך
 קק"ל כיון דאינם אצודים ממנו עכ"פ
 לכשיזרק הדם הצנך יאכל לבעלים ואע"פ
 דמשולחן גבוה קא זכי [דלשעת רש"י ז"ל
 אפי' הלך הבעלים משולחן גבוה זכי] מ"מ
 אותו דין לזכות צו משולחן גבוה כבר יכתיב
 אצל הבעלים ולכן אין הקרבן כאצודה ממנו,
 ושפיר איכא צ"י תורה ממונא לריו"ג ודוק.

18. ספר דבר יעקב

טן רד"ה מחיים - שאחריותו עליו - מקשה הרש"ש דא"כ הוי דוקא באומר הרי עלי ולא באומר הרי זו, ולא שמענו בשום דוכתא חידוש גדול שכזה שלפי ריה"ג בנדבחה שאומר הרי זה לא יהיה ממון בעלים. [הפנ"י לומד באמת שכוונת רש"י שבהרי זה אינו ממון בעלים].

19. תוספות מסכת בבא קמא דף יב עמוד ב

ומחיים מי אמר - ... וא"ת אי הוה משני מתנות כהונה שאני הוה משמע דחלק בעלים אפי' לאחר שחיטה הוי ממון בעלים ובפ"ב דיו"ט (ביצה כא.) נמי אמר דבעלים משלחן גבוה זכו וי"ל דה"מ לענין נדרים ונדבות דאינן קריבים ביו"ט משום דעיקר שחיטה הוי בשביל גבוה ולא משום אכילת בעלים והוי לכם ולא לגבוה אבל פשיטא דחלק בעלים אפי' לאחר שחיטה הוי ממון בעלים לקדש בו אשה ולכל דבר וכן משמע דהמקדש בחלקו בחלק כהנים איירי דלשון המקדש בחלקו לא שייך אלא בחלק כהנים דבעלים לא שייך בהן לשון חלק דעיקר הקרבן שלהן וקראי נמי דמייתי בפ' האיש מקדש (קדושין דף נב:) אמתני' דהמקדש בחלקו וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש לא כתיב אלא בכהנים והא דקאמר התם לימא מתני' דלא כר' יוסי ומסיק כי קאמר ר' יוסי מחיים דיקא נמי דקתני המקדש בחלקו דמשמע לאחר שחיטה לא הוי לפי המסקנא דהכא אלא לפי מה דסלקא דעתיה מעיקרא דלפי המסקנא במתנות כהונה אפי' מחיים הוי ממון גבוה.

20. ספר דבר יעקב

ידן בא"ד - וי"ל דה"מ לענין נדרים ונדבות דאינן קריבים ביו"ט משום דעיקר שחיטה הוי בשביל גבוה ולא משום אכילת בעלים והוי לכם ולא לגבוה אבל פשיטא דחלק בעלים אפי' לאחר שחיטה הוי ממון בעלים - שיטת תוס' שחלק הבעלים הוי ממון הדיוט אף לאחר שחיטה, והוקשה להם למה נדרים ונדבות אינם קריבים ביו"ט, והוצרכו לבאר משום שעיקר השחיטה הוי בשביל גבוה, ואינה משום שהבעלים יאכלו בשר. ולפי תוס' הא דאמרה הגמ' בביצה דלאחר שחיטה משולחן גבוה קא זכו, אין הכוונה שמקבל הבשר במתנה מגבוה אלא הכוונה שעיקר השחיטה נעשית עבור גבוה והבעלים אוכלים אגב מה שנעשה לגבוה. ולפי רש"י מוכן היטב הא דאינם קריבים ביו"ט, כיון שלאחר שחיטה הוי ממון גבוה ובעלים משולחן גבוה קא זכו כלומר מקבלים הבשר במתנה מגבוה.

21. ספר דבר יעקב

טז] רד"ה בכור מוכרין אותו - בזמן הזה כדמוקי לה לקמן והכהנים מוכרין אותה לכהן - פי' בכור בזה"ז הוי ממון כהן [אפי' הוא תם], ולכהן מותר למוכרו רק לכהן.
הרא"ש בשיטה מקשה למה רש"י מפרש שמוכרו דוקא לכהן. ותירץ שאסור למוכרו לישראל כיון

שאינו בקיא בדיני קדשים ודילמא אתי לידי גיזה ועבודה.

המהרש"ל כתב שזה מחלוקת [בתמורה ח:]: לפי רב אשי מותר למוכרו לישראל, ולפי רב חסדא אסור מדרבנן למוכרו לישראל, דכיון שמוכרו בזול, נראה ככהן המסייע בבית הגרנות כדי שישראל יתן לו תרומה, וה"ג מוכרו לישראל בזול כדי שישראל יתן לו בכורותיו. ולהלכה קיי"ל כרב אשי והא דפירש רש"י מוכרו לכהן היינו דלכו"ע שרי למוכרו לכהן. וכל המחלוקת בזה"ז אבל בזמן המקדש הכהן שקיבל הבכור התם היה חייב להקריבו לקרבן ע"ג המזבח, ולכן אין הכהן יכול למוכרו אלא לכהן אחר שיקריבנו.

22. ספר דבר יעקב

כהן לא שנו אלא בכור בזמן הזה דכיון דלא חזי להקרבה אית ליה לכהנים זכייה בגוייהו - הגרי"ז [ריש הל' בכורות] מקשה מאי שנא בכור בזה"ז מבכור בזמן המקדש, הרי בעיקר החפצא אין שום חילוק ביניהם דתרוייהו עומדים מעיקר דינם להקרבה, וגם בכור בזה"ז עומד להקרבה לכשיבנה בית המקדש, וכמה נשתנה דין החפצא של בכור בזה"ז להיות ממון בעלים. [ומתירץ הגרי"ז שבכור הוי בעצם ממתנות כהונה, ולכן בכור בעל מום הוי ממון כהן, ומה שצריך להקריבו מפקיע ממנו הממונות, ולכן זה תלוי במציאות אם עומד להקרבה או לא, ולכן בכור בזה"ז שאינו עומד להקרבה הוי ממון כהן.]

כון ומשני רבינא בבכור בחו"ל ואליבא דר"ש
 דאמר אם באו תמימים יקרבו אם באו אין לכתחילה
 לא - הר"ח והרשב"א מבארים שבכור בחו"ל
 קלישא קדושה דידהו ומש"ה קרי ליה ממונו ומצי
 מיזבן ליה.

בשי' ר' דוד [אות רפט] מקשה כיון שעכ"פ
 בדיעבד אם הובא לא"י יש עליו קדושת קרבן,
 למה הוי ממון בעלים יותר מבכור בא"י. ותירץ
 ע"פ הגר"ז [הנ"ל אות כה] שביאר שבכור הוי
 בעצם ממון כהן, ומה שצריך להקריבו מפקיע ממנו

הממונות, ולכן זה תלוי במציאות אם עומד להקרבה
 או לא, ולכן בכור בזה"ז שאינו עומד להקרבה הוי
 ממון כהן. ולפ"ז ה"ה בכור בחו"ל כיון שלכתחילה
 אין להביאו, אינו עומד להקרבה ומש"ה הוי ממון
 בעלים.

דף י"ג ע"א

א) שאני מתנות כהונה דכי קא זכו משולחן
 גבוה קא זכו - ולפ"ז בכור בזמן המקדש אינו
 ממון הכהנים. ומקשה השיטה בשם מהר"י כץ, וכן
 מקשה הרש"ש דא"כ לא אתי מתנ' כריה"ג, דבמשנה
 קתני נכסים שאין בהם מעילה חייב כיון שהן ממון
 בעלים, והרי בכור שאין בו מעילה ואעפ"כ פטור
 כיון שהוי ממון גבוה. ותירצו דכוונת המשנה נכסים
 שאין בהם מעילה יש מהם שהוי ממון בעלים, אבל
 נכסים שיש מעילה הוי תמיד ממון גבוה. הרש"ש
 מוסיף שגם קרקע אין בה מעילה ואעפ"כ פטור,
 וא"כ ע"כ כוונת המשנה שיש נכסים שחייב כשאין
 בהם מעילה, ואין הכוונה לכל הנכסים.

25. ספר שערים מצויינים בהלכה

דף יג. שאני מתנות כהונה דכי קא זכו משלחן גבוה קא זכו. כתב בתשרי אבני נזר (אה"ע"ז סי' תמט-כב) דכהן שהקריב בכור במשמר שאינו שלו, עבודתו ובשרו לאנשי משמר, כיון דלא זכה בו הכהן כלל מחיים, וכיון דאין בו דין ממון, דהרי ממון גבוה הוא, לא שייך ביה זכיה, אף לענין שהוא יקריבנו ויאכל בשרו, רק שביד הבעלים ליתן לכהן מאנשי משמר, לאיזה כהן שירצה. ועי' מה שכתבנו לקמן (קי. ד"ה עבודתה, קיא. ד"ה זה).

כתב בתשרי הרשב"א (ח"א סי' יח) הא דאין מברכין על נתינת מתנות כהונה, משום דאין הישראל נתן משלו, אלא שהשי"ת זיכה אותן לכהן, וכדאמרי' הכא דכהנים משולחן גבוה קא זכו כו' עי"ש. ועי' מה שכתבנו לקמן (קי. ד"ה ניתנו).